

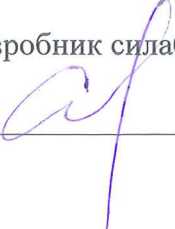
«Затверджую»

Завідувач кафедри філософії

 д.ф.н., проф. Чорноморденко І.В.

« 16 » 06 2020 р.

Розробник силябусу

 к.ф.н., доцент Шарипін А.В.

КАРТА ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

1) НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ: Філософія права	2) Шифр за ОНП: ОК 15
3) Карта дисципліни дійсна протягом навчального року: 2019/2020	
4) Освітній рівень: Бакалавр	
5) Форма навчання: денна, заочна	
6) Галузь знань: 08 «Право»	
7) Спеціальність: 081 «Право»	
8) Компонента спеціальності: обов'язкові	
9) Семестр: III	
10) Цикл дисципліни: обов'язкові компоненти ОПП	
11) Викладач (розробник карти): К.філос.н., доц. Шарипін А.В. Ауд. 401 E-mail: sharypin.av@knuba.edu.ua	
12) Мова навчання: українська	
13) Необхідні ввідні дисципліни: (що треба вивчити, щоб слухати цей курс) – «Юридична деонтологія»	
14) Мета курсу: формування системи базових знань, вмінь і навичок філософського мислення майбутніх юристів. Утвердження інтегративної і пошукової ролі філософії як основи і системи обґрунтування особистісного і фахового знання і розуміння в галузі права.	

15) Результати навчання:

№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1	ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК10 ЗК12
2	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК7 ЗК8 ЗК10 ЗК12 ЗК13 ЗК14

«Затверджую»

Завідувач кафедри філософії

_____ д.ф.н., проф. Чорноморденко І.В.

«___» _____ 2020 р.

Розробник силабусу

_____ к.ф.н., доцент Шарипін А.В.

КАРТА ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

1) НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ: Філософія права	2) Шифр за ОНП: ОК 15
3) Карта дисципліни дійсна протягом навчального року: 2019/2020	
4) Освітній рівень: Бакалавр	
5) Форма навчання: денна, заочна	
6) Галузь знань: 08 «Право»	
7) Спеціальність: 081 «Право»	
8) Компонента спеціальності: обов'язкові	
9) Семестр: III	
10) Цикл дисципліни: обов'язкові компоненти ОПП	
11) Викладач (розробник карти): К.філос.н., доц. Шарипін А.В. Ауд. 401 E-mail: sharypin.av@knuba.edu.ua	
12) Мова навчання: українська	
13) Необхідні ввідні дисципліни: (що треба вивчити, щоб слухати цей курс) –«Юридична деонтологія»	
14) Мета курсу: формування системи базових знань, вмінь і навичок філософського мислення майбутніх юристів. Утвердження інтегративної і пошукової ролі філософії як основи і системи обґрунтування особистісного і фахового знання і розуміння в галузі права.	

15) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1	ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК10 ЗК12
2	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК7 ЗК8 ЗК10 ЗК12 ЗК13 ЗК14

3	ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК7 ЗК8 ЗК10 ЗК12 ЗК13 ЗК14
4	ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК7 ЗК8 ЗК10 ЗК13 ЗК14
5	ПРН10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК8 ЗК13 ЗК14
6	ПРН11. Володіти базовими навичками риторики.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК7 ЗК8 ЗК13 ЗК14
7	ПРН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК7 ЗК8 ЗК13
8	ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК8 ЗК10 ЗК13 ЗК14
9	ПРН18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК10 ЗК12 ЗК13 ЗК14
10	ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	Обговорення під час занять, семінар контрольна робота	Лекційні заняття. Практичні заняття	ІК ЗК7 ЗК10 ЗК12 ЗК13 ЗК14

16) Форми занять та їх тривалість (кількість годин)

Лекція	Практичне заняття	Лабораторні заняття	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача
20	20	-	Контрольна робота	40

Зміст: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекційне:

Змістовий модуль 1

Лекція 1. Загальні уявлення про філософію.

- Лекція 2. Онтологія як філософське вчення про буття.
Лекція 3. Свідомість як філософська проблема. Філософія пізнання.
Лекція 4. Філософське осмислення людини.
Лекція 5. Аксиологія (теорія цінностей).
Змістовий модуль 2
Лекція 6. Тема. Антична філософія права.
Лекція 7. Тема. Філософія права середньовіччя
Лекція 8. Тема. Філософія права Нового часу
Лекція 9. Тема. Філософія права в Україні.
Лекція 10. Тема. Філософія права у XX ст.: основні концепції

Змістовий модуль 3

Практичні:

- Тема 1. Загальні уявлення про філософію та філософію права.
Тема 2. Онтологія як філософське вчення про буття, онтологія права.
Тема 3. Проблема свідомості у філософії (філософія свідомості). Філософія пізнання
Тема 4. Філософське осмислення людини. Практиологія права.
Тема 5. Аксиологія (теорія цінностей). Право як цінність.
Тема 6. Антична філософія права.
Тема 7. Філософія права середньовіччя.
Тема 8. Філософія права Нового часу.
Тема 9. Філософія права в Україні.
Тема 10. Філософія права у XX ст.: основні концепції.

Лабораторне – лабораторні заняття відсутні

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота: є.

Тематика індивідуальних завдань

1.Сутність і призначення філософії права, її місце у системі наук
2.Ключові категорії філософії права
3.Філософія права в Стародавньому Римі
4.Джерела, ознаки і напрями розвитку середньовічної філософії права
5.Ідея права у Т. Аквінського і М. Падуанського
6.Філософсько-правова думка в Київській Русі
7.Філософсько-правове вчення Н. Макіавеллі
8.Ж. Боден та його вчення про державу і право
9.Ідея природного права Гуго Гроція
- 10....Філософсько-правове вчення Т. Гоббса
- 11....Осмислення правової реальності європейськими соціалістами: Т. Мор і Т. Кампанелла
- 12....Доба Ренесансу у розвитку української філософії права
- 13....Б. Спіноза та його філософське обґрунтування демократії.
- 14....Просвітницькі ідеї Дж. Локка
- 15....Вчення про «загальну волю» Ж.Ж. Руссо
- 16....Правова концепція Ш.-Л. Монтеск'є
- 17....Вольтер та його концепція правової держави
- 18....Німецька класична філософія права: І. Кант, Й. Фіхте, Г. Гегель
- 19....Реалізація просвітницьких ідей у філософії Г. Сковороди.
- 20....Філософсько-правове вчення Карла Маркса і Фрідріха Енгельса
- 21....«Воля до влади» у вченні Ф. Ніцше
- 22....Психологічна теорія права Л. Петражицького
- 23....Ідея соборності у філософії С. Франка
- 24....Філософія права М. Бердяєва
- 25....Два «образи Модерну» у вітчизняній філософії права
- 26....Концептуальний натуралізм Л. Фуллера
- 27....«Матеріальне» природне право Дж. Фінніса
- 28....«Теорія справедливості» Джона Ролза
- 29....Філософія конституціоналізму Р. Дворкіна
30. . Комунікативний вимір права Ю. Габермаса
31. . Постнекласичне розуміння права у юридичній системі Н. Лумана

17) Іспит: є.

Питання екзаменаційних білетів.

1. Предмет філософії права. Сутність та форми прояву права.
2. Право як справедливість. Теорії справедливості (Дж. Ролз, С. Адамс, Р. Нозік, Б. Рассел, Д. Готієр).
3. Право в добу Відродження (Н. Макіавеллі, Т. Мор)
4. Методи філософії права. Правові колізії.
5. Зародження філософсько-правової думки в Україні (Г. Сковорода, П. Юркевич, М. Драгоманов).
6. Філософсько-правова концепція Б. Кістяківського
7. Антична філософія права. Софісти. Сократ: номос проти дисномії.
8. Філософії права: еволюція поглядів та дискусії.
9. Правова культура. Особистість, право, держава в сучасному світі.
10. Філософія права в сучасній Україні.
11. Антична філософія права. Діке і номос: у пошуках начал справедливості.
12. Принцип формальної рівності як специфіка права.
13. Філософія права Нового часу: Гроцій, Френсіс Бекон, Гоббс.
14. Конституція України (філософсько-правові аспекти).
15. Проблема буття та форми існування права (правові норми, правові відношення, правосвідомість, правові процедури)
16. Філософія злочину і покарання.
17. Основні типи праворозуміння (легізм, природне право, юридичний лібертаризм).
18. Правовий закон (об'єктивний зміст права) та неправовий закон (суб'єктивний зміст, приписи)
19. Середньовічна філософія права. Томізм. Середньовічні юристи.
20. Право – атрибут цивілізованого суспільства.
21. Принцип формальної рівності як специфіка права
22. Антична філософія права. Платон, Аристотель, Епікур, Стоїки.
23. Основні філософсько-правові проблеми сучасності.
24. “Філософія права” як “філософія свободи”.
25. Конституція України (філософсько-правові аспекти).
26. Філософія права Нового часу. Локк. Монтеск'є. Руссо.
27. Три ступені розвитку права – абстрактне право, мораль, етика.
28. Право як рівна міра, свобода і справедливість.
29. Римська правова цивілізація. Космополітизм. Римський стоїцизм
30. (Цицерон, Сенека). Римські юристи.
31. Екзистенціальна філософія права. (В. Майхофер, Е. Фехнер)
32. Філософсько-правові концепції в працях Канта і Гегеля.
33. Право та закон (легізм та юснатуралізм).
34. Російські неогегелянці (Б. Чічерін, П. Новгородцев).
35. Філософія права в системі наук.
36. Історичний розвиток філософії права в епоху Відродження.
37. Екзистенціальна філософія права. (В. Майхофер, Е. Фехнер)
38. Розвиток філософії права в Україні (Б. Кістяківський, І. Франко).
39. Античні вчення про державу (Платон, Аристотель).
40. Принцип формальної рівності як специфіка права.
41. Християнська модель морально-правової реальності.
42. Функції права (комунікативна, семіотична, егалітарна, кратична).
43. Основні напрями філософії права ХХ ст. (нормативістський, аналітичний, феноменологічний, екзистенціальний).
44. Архаїчні «першонорми». Нормативність міфологічної свідомості.
45. Неокантіанські концепції філософії права.
46. Шарль Монтеск'є “Про дух законів”.
47. Онтологія права. Правова реальність та форми її буття.
48. Відмінності між природним і позитивним правом.
49. Проблема справедливості у філософії Платона.
50. Соціально-правові протиріччя та їх типологія.
51. Правова цивілізація древніх греків.
52. Права і свободи людини в сучасній Україні
53. Філософія права в контексті всесвітньої історії (комунізм і капіталізм).
54. Правовий закон. Правова держава. Права і свободи людини та громадянина.

55. Форми існування права
56. Капіталізм. Нерівність. Протестантська і утилітарна етика. Капіталізм з «людським обличчям».
57. Магдебурзьке право і розвиток філософсько-правової свідомості в Україні.
58. Гуго Гроцій про природне та позитивне право.
59. Комунізм. Філософія заперечення власності, права та держави. Свобода без права та держави.
60. Філософія права у системі наук
61. Проблема справедливості у філософії Арістотеля.
62. Правова рівність. Право та закон (легізм та юснатуралізм).
63. Дозволи та заборони як регулятивні форми (право та зрівнялівка).
64. Основні напрями філософії права ХХ ст.
65. Становлення філософії права як самостійної науки.
66. Неокантіанські концепції філософії права.
67. Проблема свободи у «Філософії права» Г Гегеля.
68. Цінності та закони природного права.
69. Негегельянські концепції філософії права.
70. Юснатуралістичний підхід до праворозуміння.
71. Праксеологія права. Сила і право. Право і воля.
72. Екзистенціальна філософія права.
73. Філософсько-правові ідеї гегельянців (К. Маркс).
74. Позитивістська теорія права. Непозитивізм Г. Харта.
75. Правова антропологія: гуманістична природа права.
76. Філософія серця” як світоглядно-методологічний фундамент національної філософії права (Г. Сковорода, П. Юркевич).
77. Конфуціанська правова цивілізація: філософсько-етичні основи.
78. Ознаки правової держави.
79. Право – математика свободи.
80. Правова антропологія: гуманістична природа права.
81. Філософсько-правові ідеї періоду Стародавнього Риму

18) Основна література:

1. Алексеев С.С. Философия права. – М., 1997. – С. 10-46.
2. Алексеев С.С. Право: азбука – теория – философия: Опыт комплексного исследования. – М.: Статут, 1999. – 712 с.
3. Бачинин В.А. Философия права и преступления. – Харьков, 1999.
4. Бачинин В.А., Чефранов В.А. История философии права. – Харьков, 1998.
5. Васильев А.М. Правовые категории. Методологические аспекты разработки системы категорий права. – М., 1976. – 264 с.
6. Гарник А.В. Проблема дисциплинарного статуса философии права // Философия и социология в контексте современной культуры. – Днепропетровськ, 1998.
7. Данільян О.Г. Соціальні протиріччя у посттоталітарних системах: методологія дослідження та розв'язання. - Х.: Основа, 1998.
8. Жоль К.К. Філософія і соціологія права. – К., 2000.
9. Зандкюлер Х.Й. Демократия, всеобщность права и реальный плюрализм // Вопросы философии. – 1999. - №2. – С. 35-50.
10. Ильин И.А. О сущности правосознания // Ильин И.А. Собр. в 2 т. Т.1. – М., 1993. – С. 166-208.
11. Ильин И.А. Понятия права и силы (Опыт методологического анализа) // Соч.: В 2-х т. Т.1. – М.: Медиум, 1993. – С. 11-43.
12. Казимирчук В.П. Право и методы его изучения. – М., 1965. – 204 с.
13. Керимов Д.А. Методология права (предмет, функции, проблемы философии права). – М., 2000.
14. Керимов Д.А. Философские проблемы права. – М.: Мысль, 1972. – 476 с.
15. Керимов Д.А. Философские основания политико-правовых исследований. – М.: Мысль, 1986. – 332 с.
16. Лукич Р. Методология права / Пер. с серб. – М.: Прогресс, 1981. – 304 с.
17. Максимов С.І. Про філософське осмислення права (до питання про предмет філософії права) // Вісник Акад. прав. наук України. – 1998, №2. – С. 89-98.
18. Максимов С.І. Правове суспільство: до проблеми формування // Правова держава Україна: проблеми, перспективи розвитку. – Харків, 1995. – С.12-14.
19. Малинова И.П. Философия права (от метафизики к герменевтике). – Екатеринбург, 1995.
20. Матеріалісти Древньої Греції. – М., 1955. – С. 212-235.
21. Петражицкий Л.И. Теория права и государства в связи с нравственностью. Т.1.- СПб. – 1909.
22. Платон. Собр.соч., у 3-х т. Т. 3. ч. I. – М., 1971. – С. 96-105, 217-232, 239-242, 311-317.
23. Синха С.П. Юриспруденція. Філософія права. – М., 1996.
24. Скирбек Г., Гилье Н. История философии. – М., 2000. – С. 59-239.
25. Сырых В.М. Логические основания общей теории права. В 2-х т. Т.1. Элементарный состав. – М.: «Юстицинформ», 2000. – 528 с.
26. Тихонравов Ю.В. Основы философии права. – М., 1997.
27. Хеффе О. Политика, право, справедливость. Основоположения критической философии права и государства. – М.: Гнозис, 1994. – 328 с.
28. Філософія права / За заг. ред. М.В. Костицького і Б.Ф. Чміля. – К.: Юрінком, 2000. – 334 с.
29. Франк С.Л. Духовные основы общества. – М., 1992.
30. Четвернин В.А. Демократическое конституционное государство: введение в теорию. – М., 1993. – 141с.
31. Четвернин В.А. Современные концепции естественного права. - М., 1988.
32. Шкода В.В. Вступ до філософії права. – Харків., 1996.
33. Алексеев С.С. Философия права. – М.: Норма, 1997.
34. Бачинин В.А. Философия права и преступления. – Харьков: Фолио, 1999.
35. Філософія права / За ред. Костицького М.В., Чміля Б.Ф. - Київ: Юрінком Інтер, 2000.
36. Керимов Д.А. Философские проблемы права. - М., Мысль, 1972.
37. Мальцев Г.В. Новое мышление и современная философия права человека
38. (Права человека в истории человечества и в современном мире). – М., 1988.
39. Максимов С.И. Правовая реальность: инструментальный и коммуникативный подходы //Проблемы законности. Вып.29 - Харьков, 1995.
40. Максимов С.И. Онтологическая природа права. //Проблеми законності Вип. 48. - Харків, 2001.
41. Нерсесянц В.С. Философия права. - М.: Норма, 1997.
42. Спиркин А.Г. Философия. - М.: Гардарики, 1999.
43. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. - М.: Политиздат, 1992.

19) Додаткова література:

1. Присухін С. І. Філософія права: об'єкт, предмет і функції / С. І. Присухін // Юридична наука. - № 7. - 2013. - С. 97-103.
2. Юркевич П. Історія філософії права. Філософія права. Філософський щоденник / П. Юркевич. - 2-ге вид. - Київ : Український світ, 2000. - 756 с.
3. Корабльова В. Л/. Філософія права в Україні: ідеологічні підстави / В. М. Ко- рабльова// Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». - Ле 4(18). - 2013. - С. 40-47
4. Бігун В. С. Філософія права в Україні (1990-2005): здобутки і перспективи / В. С. Бігун // Проблеми філософії права. -2006-2007. - Т. IV-V. - С. 200-206.
5. Альчук М. Філософія права в контексті університетської освіти / М. Альчук // Вісник Львівського університету. Серія філософські науки. 2012. Випуск 15. С. 38- 44 Visnyk of the Lviv University. Series Philosophical science. Issue 15. P. 38-14
6. Сливка С. С. Об'єкт і предмет філософії права/ С. С. Сливка // Проблеми філософії права. -2008-2009. - Т. VI -VII. - С. 42-18.
7. Паленок В. С. Філософія і право / В. С. Паленок // Проблеми філософії права. - 2008 - 2003. - Т. I. - С. 52-55.
8. Селіванов В. М. Право у дзеркалі філософії / В. М. Селіванов // Проблеми філософії права. - 2003. - Т. I. - С. 67-71.
9. Шишко В. В. Філософія права в системі юридичних наук / В. В. Шишко // Проблеми філософії права. -2003. - Т. I. - С. 44-47.
10. Козюбра М. І. Місце філософії права в системі суспільствознавства (до питання про дисциплінарний статус філософії права) / М. І. Козюбра // Проблеми філософії права. - 2003. - Том I. - С. 27-32.
11. Петрова Л. В. Парней з філософії права: Навч. посібник / Л. В. Петрова. - Х., 1995. - 260 с.
12. Керимов Д. Предмет философии права/Д. Керимов// Государство и право. - 1994. - № 7. - С. 3-5.
13. Чефранов В. Щодо предмета і структури курсу з філософії права / В. Чеф- ранов, Л. Петрова // Вісник академії правових наук. - 1997. - № 2. - С. 60-67.
14. Костицький М. В. Філософія права як наука і навчальна дисципліна / Філософія права як наука і навчальна дисципліна // М. В. Костицький. - Проблеми філософії права. -2003. - Том. 1. - С. 17-21
15. Рабинович П. Проблеми прав людини у філософській антропології / П. Рабінович //Людина і її дійсність. - Львів, 1997. - С. 163-167

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [https:// www.nbuv.gov.ua](https://www.nbuv.gov.ua)
2. Електронна бібліотека матеріалів з філософії Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди <https://www.filosof.com.ua/links.htm>
3. <http://library.knuba.edu.ua/>

20) Робоче навантаження здобувача, необхідне для досягнення результатів навчання

№	Форма занять	Кількість годин аудиторні/ СРС
1.	Лекція, год.	20
2.	Практичне заняття, год.	20
3.	Лабораторні заняття	-
4.	КП/КР/РГР/ Контр.роб.	1 індивідуальне завдання
5.	Форма контролю	Іспит
6.	Самостійна робота здобувача, год.	90

21) Сума годин:

90

22) Загальна кількість кредитів ECTS

3,0

23) Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:

40 (1,33)

24) Система і критерії оцінювання

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання			ІЗ	Іспит	Сума балів
Змістові модулі					
1	2	3			
10	10	20	20	40	100

25) Умови допуску до підсумкового контролю: відвідування лекцій; активність на практичних заняттях; дотримання термінів виконання та захист індивідуальних завдань; дотримання умов академічної доброчесності.

26) Політика щодо академічної доброчесності: розуміння здобувачами вищої освіти етичного кодексу університету та норм академічної доброчесності (вимог щодо оригінальності текстів та допустимого відсотку співпадінь).